Talmanus för digital workshop

Bortom möjlighetshorisonten – en omställningsworkshop

Tid (exempel)	**Punkt**	**Minuter, planerat**	**Total tid**
14.00-14.15	Start	15	15
14.15-14.45	1. Incheckning	30	45
14.45-14.50	Kort rast	5	50
14.50-15.00	2. När världen blev annorlunda	10	60
15.00-15.40	3. En alternativ nutid	40	100
15.40-15.50	Rast	10	110
15.50-16.30	4. Vad gjorde vi för att ta oss dit?	40	150
16.30-16.55	5. Nästa steg	25	175
	Summa	175	

Tid	**Punkt**	**Talmanus**	**Teknik/Chatten**
Innan		<Gör facilitatorer till co-hosts i zoom + ändra så det finns en asterix (*) framför namnet>	

Tid	Punkt	Talmanus	Teknik/Chatten
	Välkomna	Släpp in från waiting room, hälsa välkomna, kanske spela musik i rummet.	
13.00-13.10 (10 min)	Start Information Förhållnings-regler	FACILITATORNS INTRODUCERAR SIG: Vem man är, vad man ser fram emot Om workshopen Först lite kort om vad det här är för en workshop. Det finns ett lokalt intresse av att utforska vad omställning skulle kunna vara här i [PLATS], det är därför [VÄRDEN] har bjudit in till den här workshopen. VÄRDEN INTRODUCERAR SIG: Vem man är, varför man bjudit in, vad man hoppas på	---------- Dagens agenda 13.00 Start och incheckning 13.45 Kort bensträckare 13.50 Tankeexperiment del 1 14.40 Rast 14.50 Tankeexperiment del 2 15.30 Avslut och utcheckning ----------
	Intro till verktygen	Men innan vi börjar med själva workshopen tänkte jag vi skulle titta på de verktyg vi kommer använda oss av idag. I chatten ska det nu finnas en länk till Miro. Jag väntar tills jag ser att ni har kommit in, så ska jag sen dela skärm och visa några funktioner. Kolla att alla kommer in (namnen dyker upp i Miro) Dela skärm och visa punkterna nedan. • Här uppe kan ni stänga av andras markörer så det blir lite mindre rörigt. • Här nere kan ni zooma in och ut. • Här till vänster finns det olika verktyg man kan välja - vi kommer mest använda post-its. Det finns en funktion i Miro jag kommer använda flera gånger i workshopen, det är att jag kan samla er alla till den vy jag ser - men om ni vill komma loss från detta räcker det med att ni klickar någonstans på Miro-tavlan så lossnar ni. En del av er kanske har använt Miro förut, och för en del är Miro helt nytt. Det är helt ok, vi ska värma upp lite tillsammans genom att vi skriver våra namn på varsin post it-lapp i rutan som heter Deltagare	---------- Länk till Miro: <länk till Miro> ----------

Tid	Punkt	Talmanus	Teknik/Chatten
		och lägger till en emoji som visar hur du känner dig just nu. Och kör ni fast eller går vilse i Miro under workshopen så säg bara till. Nu slutar jag dela skärm så kan ni skriva era namn på en post it-lapp <Sluta dela skärm - kolla att alla kan skriva sitt namn på en lapp.> Och kan ni testa att zooma in och ut i Miro? Ibland tar Zoom över i helskärmsläge, t ex om man kommer tillbaka från ett break-out-room - då kan man trycka på Escape-knappen för att stänga helskärmsläget. Hittar ni Esc-knappen? - min knapp ligger högst upp till vänster.	
		Förhållningsregler Vi ska strax börja på riktigt, men först lite om vad vi ska göra idag. Metoden vi kommer att använda idag utgår från ett tankeexperiment, att världen kunde ha sett annorlunda ut. Det är ett mer lekfullt och kreativt sätt att närma sig de frågor vi kommer diskutera idag. Därför skulle jag vilja be er: 1. Först, att ni deltar helhjärtat i de övningar vi ska göra under workshopen, och inte utvärderar dem förrän efteråt. Det blir roligare för er själva då, och bättre för hela gruppen. Är ni med på det? Skriv gärna ner era tankar på ett papper. 2. Delta i övningarna som er själva, inte som representanter för någon annan, eller den organisation som du arbetar för. 3. Det vi kommer göra idag kommer kanske vara lite annorlunda, ta tillfället att verkligen lyssna och låta alla få komma till tals, även dig själv. 4. Kom ihåg att det finns inget som rätt eller fel idag - det vi ska syssla med är ju ett tankeexperiment. Vi kommer ha en rast ungefär halvvägs, men om ni känner att ni t ex behöver gå på toaletten så gör det när det passar er.	---------- 1. Delta helhjärtat, och utvärdera inte förrän efteråt. 2. Delta i övningarna som dig själv. 3. Lyssna och låta alla få komma till tals, även dig själv. 4. Det finns inget rätt eller fel. ----------

Tid	Punkt	Talmanus	Teknik/Chatten
		Och till sist: om ni har frågor under tiden eller behöver hjälp med något, säg till, räck upp handen eller skriv i chatten. Har ni några frågor nu innan vi sätter igång? Då ska vi göra en incheckning, för att bli lite varma i kläderna och lära känna varandra.	
13.10-13.45 (35 min)	1. Incheckning	Gå till ytan för incheckningen i Miro och “bring everyone to me”. Vi börjar år 2008, som ni ju skickat in minnen från inför idag. 2008 och åren efter drabbades vi globalt av en finanskris. Den skakade om rejält på finansmarknaden, och fick också mer långtgående effekter. Exempelvis var hela länder nära att gå i konkurs och för enskilda personer blev t ex boräntor väldigt höga. Nu skulle jag vilja höra vilka ni var 2008. Börja själv för att sätta tiden, håll i cirkeln, berätta vems tur det är och vem som kommer därefter. Tack för incheckning. Nu tar vi en kort bensträckare!	---------- Vad heter du, och vem var du 2008? ----------
13:45-13:50 (5 min)	Rast		Dela in dem i breakout rooms om det inte redan gjorts - gärna blanda olika erfarenheter.
13.50-14.00 (10 min)	2. När världen blev annorlunda	Gå till När världen blev annorlunda och “bring everyone to me” 1. Nu är det dags för oss att kliva in i ett tankeexperiment - tänk om finanskrisen 2008 egentligen var en oljekris - och att det förändrade vår värld i grunden. 2. För att börja denna resa tänkte jag att vi först ska titta på lite fakta om olja innan 2008. <Läs faktapunkterna><konstpaus> 3. Nu tar vi klivet över i en alternativ värld, tänk om det var så här istället:	

Tid	Punkt	Talmanus	Teknik/Chatten
		<Läs molnen> Härifrån och framåt, kan vi säga att vi befinner oss på en alternativ tidslinje, som vi ska utforska i resten av workshopen. <Be deltagarna titta på löpsedlarna - de är exempel på vad som hände efter 2008> 4. Nu när ni tittat på löpsedlarna, är det någon som vill dela med sig av en spontan tanke? <låt deltagarna dela med sig> Tack för att ni har delat med er, nu ska vi till nästa del av workshopen, en alternativ nutid.	
14.00-14.10 (10 min)	3. En alternativ nutid	Gå till En alternativ nutid och “bring everyone to me” Nu har vi alltså gjort hoppet till en alternativ nutid! Vi har landat i ett alternativt [202X] - Oljekrisen 2008 har verkligen skakat om vår värld och resulterat i att vi idag, [202X], bara använder hälften så mycket olja. Innan vi börjar utforska vad det kan betyda, skulle jag först vilja att vi ägnar en liten stund åt att landa här i det alternativa [202X]. Jag skulle vilja att vi börjar med att påminna oss om att även om världen är annorlunda, så finns det saker vi är tacksamma för i verkligheten kvar. Ni kommer känna igen det, för det är saker ni samlade på er i er förberedelseuppgift. Nu skulle jag vilja att ni tar några djupa andetag, och blundar, eller åtminstone lyssnar lite extra noggrant, så ska jag läsa upp för er vad vi är tacksamma för och som vi fortfarande har kvar fast världen har blivit annorlunda. Sen kommer vi få höra en kort berättelse för er, hur livet kan vara efter oljekrisen. Om det känns mer bekvämt att	

Tid	Punkt	Talmanus	Teknik/Chatten
		blunda när kameran är avstängd kan ni stänga av kameran en stund, jag kommer påminna er när ni kan sätta på den igen. <Läs igenom sammanfattningen över vad deltagarna tacksamma för> När ni hört allt det här kanske andra saker dyker upp som ni är tacksamma för. Jag låter er tänka på dem tyst någon minut. Nu skulle jag vilja att ni kommer tillbaka till rummet igen och slår på kameran om ni haft den avstängd.	
		Nu kommer ni få höra en kort berättelse om hur livet kan vara efter oljekrisen 2008. <Spela upp Mats berättelse: https://www.youtube.com/watch?v=h4gcFtaFF98 Kom ihåg att välja dela ljud i zoom ELLER läs följande text: “Mats kände irritationen växa och knöt näven i fickan. Hur ska han kunna ro hem sommarens byggprojekt, en ny altan, när allt var ransonerat, och mycket dessutom slut på byggvaruhuset? Han hade ju knappt ens råd att åka dit själv utan var tvungen att först koordinera resan med minst en granne till som behövde åka till Flen. För tio år sedan gick det bra att åka vart man ville utan att planera i förväg, Och man slapp nyfikna grannar som visste precis vad man höll på med. Alltså det är ju inte så att man inte fattar varför vi måste ställa om samhället… Men att inte kunna ta sin egen bil och åka till byggvaruhuset när man själv behöver och känner för det, det hade han inte kunnat föreställa sig.	

Tid	Punkt	Talmanus	Teknik/Chatten
		Men värst av allt det var nog ändå Alice buttra kommentarer vid middagsbordet. ”En altan” - hon tyckte det var onödigt. Tänk att för bara några år sen såg hon upp till honom, men nu kändes det som de bråkade om Omställningen var och varannan dag. Och Maria, hon var ju inte till någon större hjälp eftersom hon lika ofta tog dotterns parti som hans. När började Alice egentligen ha så många egna åsikter? Han hade länge trott att hennes prat om nya relationer, kläder och maten bara var en fas hon gick igenom. Men efter att hon själv både anlagt, och hållit efter, odlingarna i snart tre år så fick han erkänna att hon var envisare än vad han själv var. Dessutom hade han förra veckan kommit på sig själv med att tycka att det var trevligare och på något sätt mer meningsfullt att titta på när hönsen pickade och struttade omkring i trädgården, än att följa med i nyhetsflödet på nätet. Och den där mini-kiwin, den hade gett frukt för första gången, tänk att det gick att odla såna saker här? Och det var ju extra fint eftersom man inte kunde hitta exotiska frukter i butiken längre. En granne hade sagt att man borde “säga till tösen på skarpen”. Men hur läxar man egentligen upp en 17-åring som tänker själv och gör det som MSB och Omställningsmyndigheten säger att alla borde göra?”>	
14:10-14:40 (30 min)		Nu ska vi borra lite djupare och fundera på hur vardagen kan vara här i [PLATSEN] [202X] när vi bara använder hälften så mycket olja och andra fossila bränslen. Det kommer så klart påverka vår vardag på en mängd olika sätt, men hur? Och nu ska ni få prata med varandra - hur vi tänkt göra detta är att vi delar upp er i smågrupper. Först får ni fundera någon minut själva, sen delar ni med er och skriver ner saker i era smågrupper. Sen till sist delar vi med oss här i det stora rummet. Vi ska alltså fylla detta alternativa [202X] med vardagshändelser. Vad gör du och alla andra som bor i [PLATSEN] på dagarna? Hur skaffar vi mat? Hur bor vi? Hur sker sophämtningen? Och så vidare.	---------- Fyll den alternativa nutiden med vardagshändelser. Vad gör du och alla andra här där ni bor på dagarna? Hur lever du ditt liv? Hur skaffar vi mat? Hur bor vi? Hur transporterar vi oss? Hur sker sophämtningen? Etc.. ----------

Tid	Punkt	Talmanus	Teknik/Chatten
		Kom ihåg att skriva ner era vardagshändelser på post-its! Och kom ihåg att detta är en brainstorm - säg hellre ja till varandras idéer och skriv ner fler idéer än att börja debattera om vilken idé som är bäst. Ni får X minuter i era breakout rooms, vi förvarnar när det är några minuter kvar.	
		Välkomna tillbaka! Nu skulle jag vilja höra vad ni pratade om i de olika grupperna. <I helgrupp får varje grupp berätta kort vad de pratade om. Eventuellt skriver man någon ny lapp om man kommer på något mer. Facilitatorn lyssnar efter teman.> Tack så mycket för att ni delar med er! Nu är det dags för rast. Nu i rasten kommer vi sortera och göra en klustring av era idéer. Vi kommer också välja några saker att gå vidare med.	<här kan man om man har tid gemensamt leta efter teman, annars gör facilitatorn det i rasten>
14.40-14.50	Rast	Facilitatorn kan klustra om lapparna för att visa på vilka teman som finns i materialet. Vanligt förekommande teman är: mat, transport, delningsekonomi, arbete & fritid, boende.	
14.50-15.30	4. Vad gjorde vi för att ta oss dit?	Välkomna tillbaka! Nu undrar vi: Vad är det som har hänt mellan oljekrisen 2008 och [202X]? Hur har vi i [PLATSEN] lyckats minska vårt beroende av fossila bränslen med hälften på så kort tid? Hur har vi gjort vi för att ställa om? Vi ska göra det lite fokuserat i de teman vi hittade i förra övningen. Så, vilka vill nu diskutera X? <Bjud in till att formera nya grupper enligt de teman som finns - dela in dem i grupperna manuellt i zoom>	---------- Vad skulle vi ha gjort lokalt där vi bor mellan 2008-2022 för att uppnå det som vi målade upp i förra övningen? Små som stora aktiviteter, händelser, förändringar i regelverk, policy eller strategier eller beteenden.

Tid	Punkt	Talmanus	Teknik/Chatten
		I era nya grupper, skriv på notisar och spåna på idéer om vad som kan ha hänt i [PLATSEN] mellan 2008 och [202X]. Vad hände, vad gjorde ni, vad beslutades, vad investerade ni tid och pengar i? Det kan vara små som stora händelser, eller förändringar i regelverk, policy eller strategier eller beteenden. Ni behöver inte täcka in allt, och det finns inget rätt och fel. Ni får X minuter i era breakout rooms, vi förvarnar när det är några minuter kvar. <Samla alla grupper igen. I helgrupp får varje grupp berätta vilka strategier/händelser/policy man kom fram till. Här kan man gå vidare och klustra i vad som hände tidigt och vad som hände senare.>	Lägg dem gärna i något slags ordning, så saker som behöver hända innan något annat ligger före i tid. ----------
	Brygga för att komma tillbaka till vår tid	För att summera: Vi har precis utforskat en annan möjlig verklighet, där vi 2008 hade en oljekris. Den ledde till en massa olika åtgärder och händelser runt om i världen, inklusive här i [PLATSEN], som gjort att vi nu använder oss av hälften så mycket fossila bränslen. Vi kan se att det ibland varit tufft, men det har gått bra och vi har fortfarande kvar massor som vi är tacksamma för [202X]. Nu ska vi tillbaka till vår verklighet.	
15.30-15.55 (25 min)	5. Nästa steg	Okej, nu är vi tillbaka i vår verkliga tid igen. Det här har ju varit ett tankeexperiment, men utmaningen, att halvera vår användning av fossila bränslen ÄR i praktiken samma som att halvera koldioxidutsläppen. Och vi måste ju halvera våra koldioxidutsläpp inom innan 2030 om vi ska klara Parisavtalet och 1,5-gradersmålet. Det vi har gjort hittills idag har varit ett sätt att försöka frigöra våra tankar för att lättare kunna föreställa oss hur en omställning skulle kunna gå till. Nu ska vi avsluta med att fundera på vad vi kan ha lärt oss idag. Vi befinner oss i en tid av stor omställning, där många av de åtgärder	---------- Har du fått några nya tankar eller idéer idag för att jobba framåt med omställning? Vad tycker du att vi ska göra lokalt för att ställa om, rent konkret? Skriv på post-its och sätt på Miro ----------

Tid	Punkt	Talmanus	Teknik/Chatten
		som skulle behövas verkar vara bortom dagens möjlighetshorisont. I en sådan situation blir initiativ från individer, som du, potentiellt mycket viktiga och kraftfulla. Så: har du fått några nya tankar eller idéer idag för att jobba framåt med omställning i [PLATSEN]? Vad tycker du att vi ska satsa på att göra lokalt för att ställa om, rent konkret? Här får ni arbeta enskilt och skriva på notisar som ni kan sätta på den här mallen. <Ge deltagarna 2-3 min att skriva på sina lappar> <Alla deltagare får säga en sak (eller flera beroende på tid)>	
	Avslut	Tack för att vi fått facilitera det här, tack för att ni delade med er. Det har varit jättekul och intressant. Nu ger jag ordet till [VÄRDEN] som får stänga den här workshopen, vad vill du ska hända nu?	

Finansierat av: Energimyndigheten